మంచుతెర

"శారదా! కాఫీ!" అన్నాడు ఆనందరావు.

స్టౌవ్ శబ్దంలో అతని మాటలు శారద చెవిన పడలేదు. ఉదయం అయిదుగంటలకు అలారం పెట్టుకుంది. అలారం మ్రోగగానే తెలివి వచ్చింది. కాని రాత్రి బాగా అలసిపోయిన కారణంగా లేవబుద్ధి కాలేదు. పెద్దమ్మాయి సుధ మాత్రం లేచి పళ్ళు తోముకుని పుస్తకం తీసుకుంటూ "అమ్మా అయిదు దాటిపోయిందిలే" అంది.

"అయ్యో! అప్పుడే అయిదుంపావు అయిపోతున్నాది." అనుకొని గాబరాగా లేచింది. అది మొదలు మగ్గంలో కండిలా పని. ఎడతెగని పని. ఒత్తుల స్టౌవ్‌మీద సిల్వరు గిన్నెతో నీళ్ళుపెట్టింది. నాలుగుమార్లు కాగ పెడితేనేగాని నలుగురికి అందవు. కాన్వెంటులో చదువుతున్న చిన్నవాడు శేఖర్ అరున్నరకల్లా వెళ్ళిపోతాడు. రెండు నిముషాలు ఆలస్యమైనా బస్సు వెళ్ళిపోతుంది. వాడికి టిఫిన్ బాక్సు సర్దాలి. కొంతలో కొంత నయం. సుధ వాడ్ని తయారు చేస్తుంది. ఎనిమిదిన్నరకు సుధా, రమణి భోజనాలు చేసి వెళ్తారు. సాయంత్రం నాలుగు దాటితేకాని రారు. వాళ్ళకు టిఫిన్ బాక్సులు సర్దాలి. ఈలోగానే అంట్లపని, పాచిపని, ఇల్లు వూడవడాలు, పక్కలు ఎత్తిపెట్టడాలు.

అంతేనా? మధ్య మధ్య అతని పనులు పళ్ళు తోముకుందికి బ్రష్, పేస్టు అందించాలి. అడిగినప్పుడు కాఫీ పెట్టి ఇవ్వాలి. స్నానం చేసివస్తే బనియను డ్రాయరు అందివ్వాలి.

మధ్యలో పిల్లలూ ఏవో పురమాయిస్తూ వుంటారు... 'అమ్మా! ఈ స్కర్టు గుండీ తెగిపోయింది. కాస్త కుట్టిపెట్టవూ? అమ్మా! ఈ డ్రెస్ ఇస్త్రీ చెయ్యడం నావల్ల కాదు. ప్లీజ్ చేస్తావా? అమ్మా! నా పెన్ను కనుపించడం లేదు. నేను వద్దంటున్నా వినకుండా నిన్న రాత్రి శేఖర్ తీసాడు. ఎక్కడుందో నీకు తెలుసా?"

శారదకు ఒకవంక దుఃఖం వస్తుంది. వేరొకవంక కోపం వస్తుంది. పిల్లల్ని అయితే కసురుకుంటుంది. అతనికేం చెప్పడం? ఏమిటో పనిలో సహాయం చేయాలనుకోరు. ఏం తానొక్కర్తిదేనా ఈ ఇంటి బాధ్యత. అతనికేం అవసరం లేదా? ఆ మాటంటే విరుచుకుపడతారు.

"అమ్మా! నాన్నగారు కాఫీ అడుగుతున్నారు!" అంది సుధ జడ వేసుకుంటూ.

అంతలోనే ఆనందరావు పేపరుతోసహా వంటింటిలోనికి వచ్చి, "శారదా! కాఫీ కావాలంటు ఇప్పటికి పదిమార్లు అన్నా అన్నాను. వినిపించుకోవేం?" అన్నాడు కోపంగా.

"ఆఁ! పెడుతున్నాను. ఇక్కడ నా చెయ్యి ఖాళీలేదు. ఒక స్టౌవ్‌మీద మీ స్నానానికి నీళ్ళు కాగుతున్నాయి. రెండో దానిమీద కుక్కరెక్కించాను.

ఆనందరావు స్వభావసిద్ధంగా రుసరుసలాడేడు. భార్యను కోపంగా చూసాడు.

"ఆ కుక్కరేదో ఎక్కించే ముందు కాఫీ నీళ్ళు పడేస్తేనేం? ఎంత సేపు? రెండు నిముషాలేగా!" అన్నాడు.

శారద కుక్కరు దింపి కాఫీకి నీళ్ళు పడేస్తూ... "ఇలా మాటిమాటికి కాఫీకని వండుతున్నవి దించుతూవుంటే పిల్లలకు సమయానికి వంట అవాలా? అందుకే అన్నాను. ఫ్లాస్కులో పోసివుంచుతాను. కావలసినప్పుడు తాగుతూ వుండండని" అంది.

"అమ్మా! ఎనిమిదింపావు అయింది." అంది రమణి. సుధ ఆ మాట తల్లితో అనాలనుకున్నా తల్లి పడుతున్న అవస్థను చూసి అనలేకపోయింది.

కుక్కరంటే దింపింది కాని అది చల్లారడానికి ఎలా లేదన్నా పది పదిహేను నిముషాలు పడుతుంది. ఆ తరువాత ఆదరాబాదరా తిన్నా బస్సువెళ్ళిపోతుంది.

"కనీసం స్కూలు పది గంటల నుంచి వున్నా ఎంత బాగుండును. అమ్మకు కొంత రిలీఫ్ దొరుకుతుంది. స్కూలు మేనేజ్‌మెంటువారు గృహిణుల బాధల నెందుకు అర్థం చేసుకోరు? కనీసం ఈ పేరెంట్సు అయినా వేళలు మార్చమని ఎందుకు అర్థించరు?" అనుకుంది సుధ.

"చూస్తున్నావా రమణి! నేను గుండా పిండి అవుతునాను. ఇదిగో కుక్కరు చల్లారి పోవచ్చింది. ఈలోగా మీ టిఫిన్ బాక్సు లివ్వండి. సర్దేస్తాను" అంది.

"లాభం లేదమ్మా! తింటూ కూర్చోడానికి వేళలేదు. ఆ టిఫిన్ బాక్సు ఇచ్చేయి!" అంది సుధ.

"ఏమిటే! భోజనం చెయ్యకుండా వెళ్ళిపోతావా? మరి ఈ వంట ఎవరికోసం వండినట్లు. హైరానా పడడమే మిగిలింది" శారదకు దుఃఖం వచ్చింది.

"అమ్మా! రమణి అంతసేపు ఆకలితో వుండలేదు. అది ఈ రోజు స్కూలికెళ్ళదు" అంది సుధ. సుధ టిఫిన్ బాక్సు తీసుకొని వెళ్ళిపోతూ వుంటే తనమీద తనకే కోపం వచ్చింది. ఛీ! పిల్లలకు వేళ కింత తిండైనా పెట్టలేకపోయింది. తెల్లవారకుండా లేచి ఏం ప్రయోజనం? మధ్యలో ఆ కాఫీల అంతరాయం లేకపోతే ఇలా జరిగేదా?

"మీనుంచే ఈ రోజు సుధ భోజనం చెయ్యకుండా స్కూలికి వెళ్ళిపోయింది. రమణి అసలు వెళ్ళనేలేదు.

"ఏం దాన్ని నేను భోజనం చెయ్యవద్దన్నానా? రమణిని స్కూలుకి వెళ్ళ వద్దన్నానా?" భార్యను ప్రశ్నించాడు ఆనందరావు పేపరు చూస్తూనే.

"సమయానికి వంట కాకపోతే వాళ్లేం చేస్తారు?"

"బాగుంది. వంట వండింది నువ్వా, నేనా? ఎవరైనా వింటే నవ్విపోతారు. నేనే వండుతున్నాననుకుంటారు. నీ వంట కాకపోతే మధ్యను నాదాతప్పు?"

"అయ్యో! రాత! ఈ మనిషికి అర్థంకాదా? లేక అర్థం చేసుకోవాలని ప్రయత్నించరా? తనెన్నిమార్లు చెప్పింది. పిల్లలకు స్కూళ్ళకు పంపించేవరకు తన పనుల కంతరాయం కలిపించవద్దని. అయినా వింటున్నారా? వండుతూ వండుతూ మధ్యలో రెండుమార్లు కాఫీలుపెట్టడం వలననే కదా పదిహేనునిముషా లాలస్యం అయింది. వాళ్ళ పుస్తకాలు, పెన్నులు వెతికిపెట్టడమో బట్టలు ఇస్త్రీ చెయ్యడమో చేస్తే తాను స్థిమితంగా వండేది కాదా? కనీసం అది ఇయ్యి ఇది ఇయ్యి అని తాను పురమాయించక పోయినా సరిపోతుందిగా? ఆ మాత్రం బాధ్యత ఆయనకు లేదా?"

"ఔను లేండి! మీతో వాదించి నెగ్గకు రాలేను. కాలికి వేస్తే మెడకు, మెడకువేస్తే కాలికి. కనీసం మీ కాఫీ ఫ్లాస్కులో పోసి వుంచుతాను. కావలసినప్పుడు ఆరా ఆరా త్రాగుతూ వుండండి అన్నా మీరు అంగీకరించరు. ఇలా అయితే ఆ పిల్లల్ని వేళకు స్కూలుకి పంపించడం నా చాతకాదు."

"చాల్లే శారదా! నీ అశ్రద్ధకు నేను కారణమా? కనీసం నన్ను ఉదయం పూట తీరిగ్గా పేపరైనా చదువుకోనివ్వవా? నీకైతే పది గంటల నుంచి తీరికే. నీకేం కష్టం కలిగించే పనులు చెప్తున్నానని నన్ను సాధిస్తున్నావు? ఇంత సంపాదిస్తున్నాను, రెండు మార్లు కాఫీ త్రాగడం నీకు కష్టంగా వుందా?"

"అదిగో, ఏమైనా అంటే నేను పగలల్లా తీరిగ్గా కూర్చుంటాను అంటారు. రెండు రోజులు ఇంటిలో వుండి చూడండి. నేనెంత తీరిగ్గా వున్నానో తెలుస్తుంది. ఏమైనా అంటే ఇంత గడిస్తున్నాను అంటారు. అయితే నేనూ ఏదైనా ఉద్యోగం చేస్తాను. – మరి నాకు పగలు తీరికేగా?" అంది పౌరుషంగా.

"శారదా! చదువుకున్నానన్న గర్వం నీకుంది. అందుకే మాటిమాటికి నేనూ వుద్యోగం చేస్తాను అంటావు."

శారదకు దుఃఖం వచ్చింది.

ఇదా ఈ పెద్దమనిషి తనను అర్థం చేసుకున్నది? ఎంత విపరీతంగా ఆలోచిస్తారు?

"శారదా! మరో గంట ముందు లేవాలని తెలియదా?"

"ఔను! రేపటినుంచి నాలుగుగంటలకే లేవాలి. ఛీ! ఆడపుట్టుకే ఇంత. తను బానిసలా పని చేయాలి. ఆయన కోసం పిల్లల్ని కనాలి. వాళ్ళను సాకాలి. వాళ్ళకు వేళకింత వండి పెట్టాలి. వాళ్ళ చదువుల విషయం చూడాలి. ఈ ఇంటిలో ఒక పనిమనిషికున్న గౌరవం తనకులేదు. తను సంపాదిస్తున్నారనేగా అతని గర్వం. అందుకే కాలుమీద కాలు వేసుకుకూర్చుంటారు. తానూ అతనంతా చదివింది. పైగా బి.ఎడ్.పాసైంది. తను ప్రయత్నిస్తే ఎక్కడైనా జాబ్ దొరక్కపోదు. అంతే చెయ్యాలి."

శారదలో అంతర్యుద్ధం మొదలైంది.

◆ ◆ ◆

ఆనందరావుకి ఆఫీసులో పనిమీద మనస్సు లగ్నం కాలేదు.

శారద తానూ ఉద్యోగంలో చేరాలని బెదిరిస్తున్నాది. దీని పర్యవసానం ఎలాగుంటుంది? రోజూ ఇంటిలో తగువులే. శారదకు తనపట్ల నిర్లక్ష్యం ఎక్కువౌతున్నది.

తనామెను ఏం బాధలు పెడుతున్నాడు?

ఆమె ఆలోచనా సరళితో మార్పు రావడానికి కారణం అతని ఊహకు అందనిది కాదు. ఈ మధ్య అపర్ణ చేసే బోధలు ఆమె చెవి నెక్కుతున్నాయి. తనూ ఉద్యోగం చేసి సంపాదించగలననే దర్పం. అందుకే తనంటే చిన్న చూపు.

ఆనందరావు తను పొరపాటు చేసాననుకున్నాడు. తల్లి మాటలు పెడచెవిన పెట్టాడు. "బాబూ! శారద బాగా చదువుకున్న దంటున్నావు. అలాంటి పిల్ల కుదురుగా ఓర్మిగా నీచెప్పు చేతుల్లో వుంటుందనుకోను. నా మాట విని ఇంకో అమ్మాయిని చేసుకో. ఉత్తరం ముక్క రాయగలిగిన అక్షరజ్ఞానం వుంటే చాలు" అంది.... తను శారద విషయం చేస్తే. అయినా శారద అందం చందం చూసి తను మోసపోయాడు. విద్యాగంధం వున్న స్త్రీలకు అహంకారం వుంటుందని నిరూపించింది.

లంచ్‌టైమ్‌లో శెలవు తీసుకొని ఇంటికి వచ్చాడు.

◆ ◆ ◆

"పూర్ శారదా! ఇంతచదువూ అదివి నీవు వంటింటి కుందేలు వయ్యావు. నిన్ను చూస్తూవుంటే నాకు జాలివేస్తున్నది" అంది అపర్ణ.

"అపర్ణా! ఈ మాట వినడం ఇది నూటయాభైఆరో మారు" అంది.

"నేను ఇన్నిమార్లు నీ బాగుకోరి చెప్పినా నీవు నామాటలు పెడచెవిని పెడుతున్నావు. మహిళల హక్కులను పరిరక్షించడమే ధ్యేయంగా పెట్టుకున్న నేను నీవిలా కుమిలిపోవడం సహించలేను."

"నేను కుమిలిపోతున్నానా?" శారద నవ్వింది.

"ఆ నవ్వు వెనక నీ బాధను దాచుకోవాలని ప్రయత్నించకు. నాకంతా తెలుసు. రమణి చెప్పింది."

"ఏమిటి? రమణి చెప్పిందా? ఏమని?"

"కంగారు పడకు. పతియే ప్రత్యక్ష దైవం అని భావించే భారతీయ నారిఅయిన తల్లి గురించి నీ కూతురు చెడుగా చెప్తుందా? పాపం శమించుగాక. రమణి తన నోటితో ఏమీ చెప్పలేదు. నేనే అర్థం చేసుకున్నాను. సమయానికి వంట కానందుకు ఆ పిల్ల స్కూలికి వెళ్ళలేదు."

"ఔను! అంత మాత్రాన ఒరిగిపోయింది ఏమిటి? ఆ విషయం ఆధారంగా నేను కుమిలిపోతున్నానని భావిస్తునావా? బేషుగ్గా వుంది. నేను భారతీయ నారినే. నీవుకావా?"

"శారదా! నిన్ను నీవు మభ్యపెట్టుకోకు. నాకంతా తెలుసు. పిల్లల్నికనడం, వారిని పోషించడం, భర్త అడుగులకు మడుగు లొత్తడం, అతనిచేత చీవాట్లు తినడం, ఇవేనా స్త్రీల అధికారం?

గృహ నిర్వహణములో స్త్రీపురుషుల బాధ్యతలు సరిసమానం. ఒకరు అధికులు వేరొకరు అధములు కారు. శారదా, రోజులు మారాయి. అంటే కాల చక్రం గిర్రున తిరిగింది. మనం ఒక రాజ్యాంగాన్ని ఏర్పాటు చేసుకున్నాం. అందులో కూడా స్త్రీలకు పురుషులతో సమానంగా హక్కులు, ఓటింగు హక్కులూ వున్నాయి. అంటే స్త్రీకి పరిపూర్ణమైన స్వాతంత్ర్యం ఉంది. ఆపైన విద్యలో, వినోదాలలో, ప్రెస్సులతో, ప్లాట్‌ఫారాల మీద, నాటకాలలో, విమానాలలో అన్ని రంగాలలోనూ స్త్రీలున్నారు. స్టీలూ, సిమ్మెంటు, పంచదార వంటి ప్రాణంలేని వస్తువులే నియంత్రణలో పెట్టలేని పురుషులూ, రాజకీయ నాయకులూ ఆదిశక్తి స్వరూపిణి వంటి స్త్రీని కంట్రోల్ చెయ్యాలనుకోవడం ఆమె స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలను ఉక్కు చట్టాలలో బిగించాలనుకోవడం కేవలం అవివేకం. తమ అధిక్యతను నిలుపుకోవడానికి పురుషులు విశ్వప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. కట్టుబాట్లని ఏర్పాటు చేసారు. "స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయాంతకః, నస్త్రీ స్వాతంత్ర్య మర్హతి" అన్నారు. అయినా స్త్రీలు ముందడుగు వేస్తున్నారు.

శారదా నా మాట విను. స్త్రీ తన స్వాతంత్ర్యం నిలుపుకోవడానికి భర్తతో తెగతెంపులు చేసుకోవలసిన అవసరం లేదు. తన హక్కు లేమిటో తెలుసుకోవాలి. వాటి కోసం పోరాడాలి. స్త్రీకి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం లభించేవరకు ఆమె పురుషుడి కాలికింద చెప్పులా పడి వుండాలి. నా మాట విని నీవు ఆర్థికంగా స్వతంత్రురాలివి కా" అంది.

"అపర్ణ! శబాష్! ఈ రోజు సాయంత్రం మహిళామండలిలో స్త్రీలహక్కుల విషయం మీద నీ ప్రసంగం వుందా? ఇవి రిహార్సులా? అపర్ణ! రమణి తాను ఏ కారణంగా

స్కూలుకెళ్ళలేదో నీతో చెప్తే నీవు ఇంత ముందుకి ఆలోచించావా? అసలు నన్నడుగుతే ఎటెండెన్సు కోసం కాక స్కూలికి వెళ్ళవలసిన అవసరం వుందంటావా? పుస్తకం చదివి ఇంటి దగ్గర జవాబులు రాసి తీసుకురమ్మంటారు. కనీసం చిన్నతరగతులలోనైనా నోట్సులు రాయిస్తున్నారా? తల్లిదండ్రులు చదువుకోనివారైతే ఇక స్కూలుపిల్ల లేం నెగ్గుకువస్తారు?"

"గైడ్సు వున్నాయి. లేకపోతే ట్యూషను చెప్పించుకోమంటారు శారదా! ఇప్పుడంతా మోడరన్ విద్యావిధానం. అయినా మనం రామాయణం వదిలి పిడకలవేటలో పడ్డాం."

"ఈ భాగవతం రోజు వున్నదే. కూర్చో కాఫీ తెస్తాను. రాగానే పెద్ద వుపన్యాసం ఇచ్చావు."

"శారద!" ఇప్పుడు కాఫీవద్దు. నీవిలా వంటింటికి దాసోహం కావడం నాకు నచ్చలేదు. ఇంగ్లీష్ మీడియంలో బి.ఎడ్ పాసయ్యావు. ఏ కాన్వెంటులోనైనా ఉద్యోగం చేస్తే ఏడెనిమిది వందలు దొరుకుతాయి. ఇటు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం వుంటుంది. అటు నీచదువుకి సార్థక్యం వుంటుంది. దేశానికి ముఖ్యంగా స్త్రీలోకానికి మేలు చేసినదానివౌతావు." అంది.

అపర్ణ ఇలా సలహాలిస్తూనే వుంటుంది. దినపత్రిక ఆఫీసులో పని చేస్తున్నాది. మహిళల సమస్యల మీద వ్యాసాలు రాస్తుంది. స్త్రీకి ఎక్కడ అనాదరణ కలిగినా ఆమె గర్జిస్తుంది. వారిలో జాగృతి తేవాలని నిరంతరం కృషి చేస్తుంది.

శారద ఆలోచించసాగింది. ఆమె అన్నదానిలో అసత్యం అవాస్తవికత ఏమిలేదు. తను చదుకునే రోజుల్లో ఇలాంటి భావాలనే కడుపులో నింపుకుంది. మొదటినుంచి టీచరు ప్రొఫెషనంటే విపరీతమైన అభిమానం వుండేది. మిషనరీ స్కూల్లో చదివింది. ఆ టీచర్సు పెళ్ళిళ్ళు మాని వారి జీవితాలను విద్యాదానానికే అర్పితం చేసారు. పిల్లలను ఎంత ప్రేమగా చూసేవారు. వారిలోనే దైవం వున్నాడని వారిని తీర్చిదిద్దవలసినందుకే తమను పుట్టించేడని అనేవారు.

అందుకే తల్లిదండ్రులను ప్రతిఘటించి బి.ఎడ్.లో చేరింది. పెళ్ళి మాని తనూ ఆ టీచర్సు అడుగుజాడల్లో నడవాలనుకుంది. అయితే పరిస్థితులు మరో విధంగా పరిభ్రమించాయి. తల్లిదండ్రులు ఆమెతో ఏకీభవించలేదు. ఇతిహాసాలు, పురాణాలు, స్మృతులనుంచి గాథలు ఏరి ఆమెకు చెప్పి, ఆధునికయుగంలోని మహత్తర మహిళల సాహసగాథలు వర్ణించి, పెళ్ళిచేసుకోవడం సంసారం చేయడం లోకధర్మమంటూ వివరించి ఆమెను వివశురాలిని చేసారు. ఇప్పుడేం చెయ్యడం??

???

"శారదా! నీ బాధను నేనర్థం చేసుకోగలను. ఒక వంక ఈ సంసారం వేరొక వుద్యోగం ఈ రెండు నావల్లో ప్రయాణం సాధ్యమా అని అనుకుంటున్నావు కదూ? డోంట్ వర్రీ. ఈ వుద్యోగం ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం కోసం. సంసార బంధాన్ని తెంపుకోమనను. అంత నీచురాలిని

కాను. ఇకపోతే నీ పిల్లలు పసివాళ్ళు కారు. వారి పనులు వారు చేసుకొనే జ్ఞానం వుంది. నీవు వుద్యోగంలో చేరితే వారు ఆత్మనిర్భరులౌతారు. ప్రతీ పనికి నీ మీద ఆధారపడరు. ఇక నీ భర్త సరేసరి. మొదట్లో విసుగుకున్నా నీవు తనతో సమానంగా సంపాదిస్తున్న కారణంగా నీ మీద తన అధారిటి చలాయించలేడు. అతని మనస్తత్వంలో త్వరలోనే మార్పు వస్తుంది. ఈ మార్పు సుఖజీవితానికి నాంది. ఒక వంట మనిషిని, అంట్ల మనిషిని కుదుర్చుకో. అప్పుడు నువ్వు వంటింటికే పరిమితం కానక్కరలేదు" అంది అపర్ణ.

"......."

"నీ భర్తకు బాధ్యతలు అప్పచెప్పాలంటే ఇదే మంచి మార్గం."

శారద మౌనం వహించింది.

"శారదా! స్త్రీకి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం లేకుంటే పురుషులామెను కాలికింద చెప్పులా చూస్తారు. నీవు చదువుకున్న కాన్వెంటు స్కూల్లో టీచరుపోష్టు ఖాళీగా వుంది. ఆ ప్రిన్సిపాల్‌కి నీవంటే ఎనలేని అభిమానం. నీవు అడగాలేకాని ఆమె నీమాట త్రోసి పుచ్చదు. ట్రై చెయ్యి" అంది.

◆ ◆ ◆

బయట నిలుచున్న ఆనందరావు వారి సంభాషణ వింటున్నాడు. లంచ్ టైమ్‌లో ఇంటికి వచ్చిన అతను అపర్ణ మాటలు విని బయటే వుండిపోయాడు.

శారద ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం కావాలనుకుంటున్నాది. శారద కేం తక్కువైందని? చదువుకున్న ఆడవాళ్లు ఎంతకైనా తెగిస్తారు. విదేశీవ్యామోహంలో వారిని అనుకరించుకోవాలని తమ జీవితాలలో చిచ్చురేపుకుంటున్నారు. ఇలాంటి స్త్రీసాన్నిధ్యాన్నా తాను ఆశించాడు? రేపు ఆమె వుద్యోగస్తురాలైతే ఆమె భూమ్మీద నడుస్తుందా?

లేదు. ఆమె ఉద్యోగం చేయడం తాను సహించలేడు. స్త్రీలు వుద్యోగాలకు అనర్హులని తన అభిప్రాయం కాదు. అయితే అవసరం వున్నవారే వుద్యోగాలకు ప్రయత్నించాలి. కాని అపర్ణ చెప్పినట్లు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యంకోసం భర్తలను ధిక్కరించడం కోసం కాదు. నారీ హృదయం కోమలం అంటారు. పాషాణంలోనైనా కోమలత్వం వుంటుంది. ఈ కాలం స్త్రీలలో కాఠిన్యమే కాని ఆర్ద్రత లేదు.

అతనిలో అసహనం అధికమైంది.

తనూ ఏదో నిర్ణయం తీసుకోవాలి.

ఏమిటి?

??

◆ ◆ ◆

"సారీ! అపర్ణా! ఈ పరిస్థితుల్లో ఉద్యోగం చేయడం నావలన కాదు. నా భర్తను నీవు చాలాతప్పుగా అంచనా వేసుకున్నావు. అతనికి ముక్కుమీదకోపం అంటే నేను ఒప్పుకుంటాను. ఆ కోపం, అపర్ణా! గడ్డిమంటలా చప్పున చల్లారిపోతుంది. ఈ పిల్లలను పనివాళ్లకు అప్పగించలేను. తల్లివుండి కూడా వాళ్ళను తల్లి ప్రేమకు దూరం చేయలేదు. నా స్వంత పిల్లలకు ప్రేమాభిమానాలు పంచలేని నేను పరాయి పిల్లలను ఎలా ఆదరంగా చూడగలను? ఇక ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం అంటావా? ఇప్పుడు నాకేం తక్కువైంది? తను జీతం తెచ్చిఎవరికిస్తున్నారు? ఈ ఇంటి ఖర్చులు పెడుతున్నదెవరు? మరి నాకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం లేదని ఎందుకనుకోవాలి.

నా పిల్లలకు నాలుగు అక్షరం ముక్కలు అంటాలంటే నేను చాలా పరిశ్రమించాలి. వాళ్ళ భవిష్యత్తుని తీర్చిదిద్ద వలసిన బాధ్యత నా చేతుల్లో వుంది. ఆయనకు చెప్పే ఓపికా లేదు టైమూలేదు. బయట పదిమందికి విద్యాదానం చేసేకన్నా నా పిల్లలకే ఆ దానం చెయ్యడం నా బాధ్యత. స్నేహితురాలివని నా కష్టం సుఖం నీకు చెప్పుకుంటాను. అయితే నా స్వర్గాన్ని నరకం చేసుకోవాలని అనుకోవడం లేదు. ఈ ఇల్లే నాకు స్వర్గం. ఈ ఇల్లే నాకు నందనవనం." అంది శారద దృఢంగా.

– ఆంధ్రసచిత్రవారపత్రిక 20 డిసెంబర్ 1985